

Sverigerapporten

Denna rapport – Sverigerapporten – är en översättning av rapporten ”European Sustainability Reporting Association report for Sweden” som Lars-Olle Larsson, CSR Specialisterna Öhrlings PricewaterhouseCoopers skrivit i egenskap av FAR SRS representant i ESRA Management Committee.

Sverigerapporten sammanfattar var utvecklingsområdet hållbarhetsredovisning står i Sverige vid årsskiftet 2007/2008.

Rapporten i original kan hämtas på ESRA:s webb (www.sustainabilityreporting.eu).

1. Hållbarhetsredovisning – trender och utveckling

Hållbarhetsredovisning är fortfarande en sällsynt företeelse bland de börsnoterade bolagen, även om redovisningsåret 2006 blev ett *all time high* vad gäller antal hållbarhetsredovisningar publicerade i Sverige (också avseende antal redovisningar som följer Global Reporting Initiative, GRI:s, rekommendation om oberoende bestyrkande). De industrisektorer som har en lång historia av hållbarhetsredovisning bakom sig, till exempel skog, verkstad och transport, leder fortfarande utvecklingen. Banksektorn ligger i detta sammanhang efter, men även bland företag med stor erfarenhet av hållbarhetsredovisning finns det utrymme för förbättringar. Så till exempel lämnar endast ett fåtal företag uppgifter om hur deras intressentdialog förs.

Intresset för och användningen av ”GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning” (www.globalreporting.org) har emellertid ökat. Det finns skäl att tro att den tredje generationens riktlinjer (som tillkännagavs hösten 2006) ytterligare kommer att stärka GRI:s roll i Sverige som de allmänt vedertagna riktlinjerna för hållbarhetsredovisning.

I den svenska tävlingen om Bästa hållbarhetsredovisning (som årligen genomförs i FAR SRS regi) fanns det 2007 tre kategorier, vilket speglar trenderna inom hållbarhetsredovisning i Sverige:

- fristående hållbarhetsredovisning
- hållbarhetsupplysning i förvaltningsberättelse (som har ett lagbundet krav om revision)
- hållbarhetsredovisning i tryckt årsredovisning

Det svenska företaget Green Cargo är ensamt om att ha integrerat sin hållbarhetsredovisning i årsredovisningen. Redovisningar som utgör del av årsredovisningen presenteras annars som separata avsnitt, från sida xx till sida xx i årsredovisningens så kallade framvagn.

Företagen som belönades för Bästa hållbarhetsredovisning i de olika priskategorierna ovan mottog för första gången priserna vid det prestigefyllda evenemanget Finforum 2007, ett evenemang som i många år har varit just ”Forumet för belöning av de bästa årsredovisningarna bland svenska företag”. Att prisutdelningen för Bästa hållbarhetsredovisning numera ingår i Finforum visar att

hållbarhetsredovisning nu utgör en naturlig del av agendan för finansanalytiker, revisorer och den finansiella marknaden i Sverige.

Företag och organisationer som undertecknat FN:s uppförandekod Global Compact (www.unglobalcompact.org) anmodas att redovisa sina arbeten och resultat med utgångspunkt i de tio principer som Global Compact omfattar. Det faktum att företag utesluts från Global Compact-listan om de inte redovisar sina förbättringar (Communication on Progress, CoP) har gjort många medvetna om redovisningskravet. Detta har också blivit en sporre till att förbättra hållbarhetsredovisningen i Sverige.

Lanseringen av Principles for Responsible Investment, PRI, (www.unpri.org) i april 2006 och det ökande antalet enkäter från analysföretag och ratinginstitut (Dow Jones, GES Investment Services, Ethix m.fl.) fungerar som den finansiella marknadens drivkrafter för den icke-finansiella redovisningen i svenska noterade bolag.

Professor Lars Hassel vid Handelshögskolan Umeå universitet har med tidigare och pågående forskning visat att ekoeffektivitet (eco-efficiency) och samhällsekonomisk effektivitet (social-efficiency) i företag leder till statistiskt signifikanta fördelar. Den kanske viktigaste slutsatsen är att företag som investerat i att minska sina miljörisker och sociala risker fått en bättre värdeutveckling på börsen jämfört med företag som inte investerat i dessa områden. Forskningsresultaten indikerar nya roller för institutionella investerare i vad avser analys och investeringar i företag.

Enligt "SFFs Rekommendation om Corporate Responsibility -08" som Sveriges Finansanalytikers Förening (www.finansanalytiker.se) presenterade i oktober 2007 rekommenderas bolagen att antingen låta hållbarhetsredovisningen utgöra en del av årsredovisningen eller hänvisa till en separat publicerad hållbarhetsredovisning (som kan publiceras på företagets hemsida). SFF:s rekommendation förväntas få stor påverkan på företagets förhållningssätt till hållbarhetsredovisning i Sverige.

Det svenska PR-företaget Hallvarsson & Halvarsson har under de senaste sju åren rangordnat olika företags hemsidor utifrån sådan information som efterfrågas av analytiker, investerare och ekonomijournalister. Sedan 2004 innehåller denna Web-ranking ett avsnitt rörande CSR där företagen bland annat poängsätts utifrån sin redovisning av CSR-information, hållbarhetsupplysning, miljörelaterad information mm. De tio CSR-kriterierna kan tillsammans ge maximalt 4,25 poäng. De svenska företagen i denna Webb-ranking 2007 har ett medelvärde på 2,48 poäng. I hela Europa är medelvärdet 2,29. På listan med sammanlagt 18 länder ligger Sverige direkt efter Norge, men långt före Danmark som är nummer 7. Finland, Storbritannien, Nederländerna, Frankrike och Spanien är de länder som har en högre placering än Sverige. Nästan alla svenska företag som har analyserats i denna ranking informerar om sitt företags etiska policy på sin webbsida. Åtta av tio tillhandahåller uppgifter avseende företagets miljöpåverkan. Enligt denna analys har sex av tio svenska företag publicerat CSR- eller hållbarhetsredovisningar.

Sammanlagt 60 % av alla Sveriges kommuner och landsting publicerar någon form av icke-finansiell redovisning. Det handlar om allt från miljöredovisning till folkhälsobokslut och hållbarhetsredovisning. Innehållet varierar avsevärt och sällan hänvisas det till hur GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning eventuellt har

tillämpats. Med få undantag (t.ex. Stockholms läns landstings redovisning "Miljö Steg 4 – Slutrapport") saknas den typ av kvalitetssäkring som ett oberoende bestyrkande innebär.

2. Granskning och bestyrkande – trender och utveckling

De svenska företag som låter granska hållbarhetsredovisningen är ofta de som har erfarenhet av att hantera miljömässiga aspekter. Trots att hållbarhetsredovisningar med extern oberoende granskning ännu är relativt ovanliga har de nu ökat i antal och förväntas fortsatt bli flera. GRI:s och SFF:s respektive rekommendationer om oberoende bestyrkt hållbarhetsredovisning bidrar till denna trend.

Standarder

FAR SRS standard RevR 6 "Oberoende granskning av frivillig separat hållbarhetsredovisning" används av de svenska revisionsbyråerna vid granskning och bestyrkande av svenska företags och organisationers hållbarhetsredovisning. Denna standard var den första nationella standarden i världen när den utfärdades 2004. Standarden uppdaterades 2006 för att den skulle överensstämma med den internationella standarden för granskning av hållbarhetsredovisning, International Standard on Assurance Engagements 3000 (ISAE 3000), Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information.

Typer av granskning

Standarden ISAE 3000 använder termerna "reasonable assurance engagement" (hög men inte absolut säkerhet) respektive "limited assurance engagement" (begränsad säkerhet) för att skilja mellan de två typer av bestyrkanden som kan användas.

FAR SRS initierade under 2007 ett nytt projekt för att utveckla en svensk standard som möjliggör ett positivt utlåtande (hög men inte absolut säkerhet) vid bestyrkande av hållbarhetsredovisning.

3. Regeringsinitiativ

EU:s moderniseringsdirektiv avseende redovisning, The Accounting Modernisation Directive 2003/51/EC, har införts i årsredovisningslagen. I enlighet med denna lag (och för räkenskapsår som avslutas efter april 2006) ska icke-finansiell information redovisas i förvaltningsberättelsen för börsnoterade företag: "...skall förvaltningsberättelsen innehålla sådana icke-finansiella upplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning eller resultat och som är relevanta för den aktuella verksamheten, däribland upplysningar om miljö- och personalfrågor".

Under året genomfördes en undersökning grundad på ett urval av 2006 års årsredovisningar från de största svenska bolagen på Stockholmsbörsen. Denna undersökning visade att efterlevnaden av de icke-finansiella redovisningskraven i årsredovisningslagen varierade påtagligt. Det rörde allt ifrån uppenbara avvikelser från lagkraven till redovisning långt bortom vad årsredovisningslagen kräver. En majoritet av de undersökta företagen inkluderade en hel del frivillig icke-finansiell information i andra (ej granskade) delar av årsredovisningen. Detta tyder på att den begränsade efterlevnaden av lagkraven gällande icke-finansiell redovisning sannolikt beror på bristande medvetenhet om dessa krav eller möjligen på svårigheter att

tillämpa dem i praktiken. I nuläget saknas riktlinjer från Bokföringsnämnden avseende tolkning och tillämpning av moderniseringsdirektivets införande i dessa delar i årsredovisningslagen.

I maj 2007 publicerade Regeringskansliet en analys beträffande hållbarhetsredovisningarna i ett tjugotal statligt ägda företag, "Genomlysning av de statligt ägda företagens hållbarhetsredovisning 2006". Analysen utfördes av Öhrlings PricewaterhouseCoopers tillsammans med Samhällsnytta AB. Den åtföljdes i slutet av 2007 av ett regeringsbeslut om nya krav på såväl finansiell redovisning som hållbarhetsredovisning, "Riktlinjer för extern rapportering för företag med statligt ägande". Den svenska regeringen är därmed först i världen med att kräva att statligt ägda företag från och med 2009 publicerar en oberoende bestyrkt hållbarhetsredovisning i enlighet med GRI:s riktlinjer. Hållbarhetsredovisningen ska enligt dessa riktlinjer "vara kvalitetssäkrad genom oberoende granskning och bestyrkande". Öhrlings PricewaterhouseCoopers har vid framtagningen av dessa nya riktlinjer arbetat på uppdrag åt Näringsdepartementet och detta regeringsinitiativ förväntas få stor betydelse för utvecklingen av hållbarhetsredovisning.

4. Sammanfattning av såväl "Uppnådda resultat" som "Utmaningar" inom hållbarhetsredovisning

Uppnådda resultat

- Ett litet antal företag är ledande och publicerar hållbarhetsredovisning enligt Bästa Praxis (t.ex. de företag som prisbelönats 2007 såsom Trelleborg AB, Vattenfall, Green Cargo och SAS).
- Den svenska regeringen, Sveriges Finansanalytikers Förening och FAR SRS har under året som gått drivit på utvecklingen avseende hållbarhetsredovisning och argumenterar för användningen av GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning samt förordar kvalitetssäkrad, oberoende bestyrkt redovisning.

Utmaningar inom hållbarhetsredovisning

- Att förbättra informationen rörande tillämpade redovisningsprinciper
- Att redovisa samspelet mellan finansiell redovisning och hållbarhetsutveckling, t.ex. investering i hållbar utveckling
- Att utveckla väsentlighetsbedömningen genom redovisning av hur intressentdialogen förs och resultaten av densamma
- Att utveckla redovisningen av ansvarsfrågorna inom leverantörskedjan
- Att möta finansanalytikernas krav på hållbarhetsupplysning
- Att mera genomgripande införa GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning
- Att synliggöra kopplingen mellan ägarstyrning/bolagsstyrning och hållbar utveckling
- Att förbättra kvaliteten och trovärdigheten i hållbarhetsredovisningen genom oberoende granskning och bestyrkande

5. Framtida utveckling och trender - vad händer nu?

Under det senaste året har tidningar, television och andra media rapporterat mer än någonsin om klimatförändringarna. Medieintresset för företagens sociala ansvar och behovet av förändring och transparens har funnits sedan länge. På vilket sätt dessa trender kommer att påverka framtida utveckling inom hållbarhetsredovisningen är

naturligtvis en intressant fråga. Det ser ut som att vi nu har hamnat vid en vändpunkt när det gäller hållbarhetsredovisning. Flera företag och organisationer tar till sig de nya kraven och tillämpar GRI:s redovisningsriktlinjer. Implementeringen av EU:s moderniseringsdirektiv i årsredovisningslagen kan hjälpa företag att fokusera sin redovisning på icke-finansiella risker. Vissa företag integrerar redan nu insatserna inom hållbarhet och socialt ansvar i arbetet med bolagsstyrning. Värt att notera är det faktum att vissa företags bolagsstyrningsrapporter också omfattar information om förhållningssätt till hållbar utveckling. Den finansiella marknaden efterlyser krav på transparent icke-finansiell redovisning. Sist men inte minst kräver den svenska regeringen nu hållbarhetsredovisning i statligt ägda företag som senast från och med det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2008 ska rapportera enligt de nya riktlinjerna.

Dessa trender pekar ut riktningen för framtiden. Vad kommer att hända nu inom hållbarhetsredovisningen? Mindre redovisning blir det i varje fall inte !

6. Exempel på Bästa hållbarhetsredovisning

FAR SRS delade ut priser för Sveriges Bästa hållbarhetsredovisning 2006 vid Finforum den 7 november 2007. Fyra företag inom tre olika priskategorier belönades: Trelleborg, Vattenfall, Green Cargo och SAS. Juryns motivering till utmärkelserna citeras nedan.

Pristagare i kategorin **Bästa fristående hållbarhetsredovisning:**

- **Trelleborg AB:** "En ambitiös och innehållsrik oberoende bestyrkt hållbarhetsredovisning som följer GRI:s Riktlinjer mycket väl."
- **Vattenfall:** "En gedigen redovisning som tydligt presenterar ambitioner, aktiviteter och uppnådda resultat, det senare i form av en omfattande GRI-anpassad bilaga."

Pristagare i kategorin **Bästa hållbarhetsupplysning i förvaltningsberättelse:**

- **Green Cargo:** "Ett av få exempel på en helt integrerad års- och hållbarhetsredovisning som förmedlar en äkta känsla av att hållbarhetsfrågorna också är affärsrelaterade."

Pristagare i kategorin **Bästa hållbarhetsredovisning i tryckt årsredovisning:**

- **SAS:** "Fortfarande en av de klart lysande oberoende bestyrkta redovisningarna med tydlig beskrivning av ledningsansats och hållbarhetsprestanda."

Lagstadgade redovisningskrav avseende hållbarhetsupplysning

Här hänvisas till ovan nämnda riktlinjer beträffande införande och implementering av EU:s moderniseringsdirektiv 2003/51/EC i årsredovisningslagen.

Referenser till relevanta hemsidor:

www.trelleborg.com/en/Sustainability

www.vattenfall.com/csr

www.greencargo.com/

www.sasgroup.net

www.corporatereporting.com